

AUDYT KRAJOBRAZOWY WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO

KRAJOBRAZ PRIORYTETOWY

CHARAKTERYSTYKA KRAJOBRAZU



Nazwa krajobrazu: Przegibek

Kod krajobrazu: 24-513.47-001

Położenie administracyjne: Gmina Czernichów, Powiat żywiecki;
Gmina Kozy, Powiat bielski; Gmina Łodygowice, Powiat
żywiecki; Gmina Wilkowice, Powiat bielski; Gmina Bielsko-Biała,
Powiat Bielsko-Biała; Gmina Porąbka, Powiat bielski

Katowice, Warszawa
2025



Projekt realizowany na zlecenie
Województwa Śląskiego
(Umowa CRU WSL nr 1462/GN/2021)

Wykonawca prac:

Konsorcjum w składzie



Narodowa Fundacja Ochrony Środowiska
(Lider Konsorcjum)



UNIwersytet ŚLĄSKI
W KATOWICACH

Uniwersytet Śląski w Katowicach
(Partner Konsorcjum)



SZKOŁA GŁÓWNA
GOSPODARSTWA
WIEJSKIEGO

Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie
(Partner Konsorcjum)



Akademia Śląska (dawniej Wyższa Szkoła Techniczna)
w Katowicach
(Partner Konsorcjum)

Kierownik naukowy Audytu:

dr hab. Urszula Myga-Piątek, prof. UŚ – Uniwersytet Śląski w Katowicach

fot. okładka:

Widok grzbietów Beskidu Małego pokryte buczyną karpacką (fot. Jakub Botwina)

1 METRYCZKA OGÓLNA KRAJOBRAZU

| | |
|--|---|
| Nazwa Krajobrazu | Przegibek |
| ID | 1660 |
| Kod krajobrazu | 24-513.47-001 |
| Typ, podtyp krajobrazu | 3b - Z przewagą siedlisk lasowych |
| Typ rzeźby terenu* | E - Krajobrazy górskie |
| Kod mezoregionu* | 513.47 |
| Nazwa mezoregionu* | Beskid Mały |
| Typ krajobrazu naturalnego* | Gór średnich i wysokich |
| Nazwa krajobrazu naturalnego* | Średniogórskie erozyjne - erozyjne: Regła dolnego |
| Kod podokręgu geobotanicznego* | H.1a.5.d |
| Nazwa podokręgu geobotanicznego* | Beskidu Małego |
| Typ krajobrazu roślinności potencjalnej* | 33 |
| Nazwa krajobrazu roślinności potencjalnej* | Żyzna buczyna karpacka, odmiana zachodniokarpacka, forma regłowa |
| Kod regionu historyczno-kulturowego* | III.A.5; III.A.3 |
| Nazwa regionu historyczno-kulturowego* | Podhale, Ziemia Żywiecka, Nowotawska; Ziemia Bielsko-Bialska i Wadowicka |
| Położenie administracyjne | Gmina Czernichów, Powiat żywiecki; Gmina Kozy, Powiat bielski; Gmina Łodygowice, Powiat żywiecki; Gmina Wilkowice, Powiat bielski; Gmina Bielsko-Biała, Powiat Bielsko-Biała; Gmina Porąbka, Powiat bielski |
| Powierzchnia (ha) | 6446,43 |

*podano dla jednostki dominującej

2 CHARAKTERYSTYKA KRAJOBRAZU

Krajobraz priorytetowy - leśny z przewagą siedlisk lasowych obejmujący lasy w Beskidzie Małym, część głównego pasma położonego przy Międzybrodzu Żywieckim.

Krajobraz wskazany jako priorytetowy w wyniku:

- zastosowania algorytmu w zakresie kryterium unikatowości ze względu na występowanie stanowisk archeologicznych;
- oceny eksperckiej z kryterium ważności ze względu na nagromadzenie cennych obiektów kulturowych, w tym: budynki mieszkalne o cechach regionalnych, tradycyjne szopy drewniano-kamienne, ruiny Zamku Wołek, wyrobiska górnicze, zabytkowa leśniczówka, kaplice i krzyże przydrożne jak również cmentarz epidemiczny. Krajobraz bardzo cenny pod względem przyrodniczym z uwagi na zbiorowiska roślinne typowe dla regionu oraz formy geologiczno-geomorfologicznych właściwych dla Beskidów. Jednostka silnie eksponowana fizjonomicznie z licznymi punktami widokowymi.

3 WALORY KRAJOBRAZOWE

Walory przyrodnicze

Rozległa jednostka obejmująca liczne grzbiety Beskidu Małego. Jednostka znajduje się w Obszarze Natura 2000 Beskid Mały PLH 240023 (siedliska górskich kwaśnych buczyn oraz lokalnie świerczyny górnoreglowe), a także różnorodności biologicznej wynikającej z występowania siedliska z Załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/EWG oraz gatunków roślin i zwierząt z Załącznika II Dyrektywy Rady 92/43/EWG). Jest w zasięgu Parku Krajobrazowego Beskidu Małego i jego otuliny (ochrona wyjątkowej budowy geologicznej i geomorfologii wraz z zachowanymi zbiorowiskami regla dolnego z niewielkimi polanami pasterskimi). Jednostka zawiera liczne obiekty geologiczno-geomorfologiczne związane z grzbietami wąskimi i szerokimi, małymi dolinami wciosowymi, wierzchołkami stożkowymi i kopulastymi, przełęczami, powierzchniami zrównań i skałkami ostańcowymi oraz jaskiniami. Powyżej Porąbki w jednostce znajduje się rezerwat przyrody Zasolnica (ochrona naturalnego obszaru występowania buczyny karpackiej)

Walory kulturowe

Najważniejszym obiektem kulturowym są tu ruiny zamku obronnego Wołek z XIV wieku. Do wyróżniających obiektów kulturowych zaliczyć należy zabytkowe krzyże przydrożne m.in. na Hrobaczej Łące, w rejonie parkingu na przełęczy Przegibek, W granicach jednostki znajdują się ponadto pojedyncze budynki mieszkalne i gospodarcze niewystępujące w układzie zagrody o zachowanych charakterystycznych cechach regionalnych (przy zachodniej granicy gminy Kozy oraz zabytkowy budynek dawnej leśniczówki w rejonie Lipnika Górnego).

Fizjonomia krajobrazu

Walory fizjonomiczne stanowią zadrzewione pasmo górskie zachodniej części Beskidu Małego. Przez obszar przebiega kilkanaście szlaków turystycznych. Duża ekspozycja bierna (lasy) i czynna: liczne ciągi widokowe i wiele punktów widokowych (m.in. Przysłop, Suchy Wierch, Babczaki), z rozległymi panoramami. Długi ciąg widokowy wzdłuż czerwonego szlaku prowadzącego od szczytu Bujakowski Groń, przez Hrobaczą Łąkę, Przełęcz u Panienki, Groniczki i Gaiki - dość mocno zadrzewiony, z lokalnymi otwarciami widokowymi w miejscach bez drzew. Innym istotnym ciągiem widokowym jest niebieski szlak przebiegający przez Rogacz, Czupel w kierunku schroniska PTTK na Magurce. Przy szlaku znajdują się otwarte niezadrzewione polany będące przedpolem ekspozycji malowniczych panoram górskich. Do najistotniejszych punktów widokowych należy zaliczyć platformę widokową przy Krzyżu na szczycie Hrobaczej Łąki, a także punkty widokowe w Kozach, z których roztaczają się panoramy miasta Żywiec, okolicznych wsi, a także Jeziora Międzybrodzkiego. Tło większości z wyznaczonych punktów i ciągów widokowych stanowią pasma górskie Beskidów.

4 DOKUMENTACJA FOTOGRAFICZNA

ZDJĘCIE NR 1



Otwarcie widokowe na grzbiety Beskidu Małego (fot. Adam Kaliszuk)

ZDJĘCIE NR 2



Widok z przełęczy Przegibek w kierunku południowym (fot. Jakub Botwina)

5 DOKUMENTACJA KARTOGRAFICZNA

POŁOŻENIE KRAJOBRAZU PRIORYTETOWEGO

